

# Finansklagenemnda Skade

## Avgjørelse FinKN 2024-1083

26.11.2024

**Fremtind Forsikring AS**

### Reise/reisegods

Tyveri av diverse gjenstander – brudd på tilsyns- og oppbevaringsplikten – fal. § 4-8.

Sikrede ble frastjålet sekken sin mens han sov på en nattbuss. Sekken var plassert i hattehyllen over sikrede og inneholdt blant annet en Macbook og en diamantring. Foretaket avkortet erstatningen med 25 % for PCen og 100 % for diamantringen grunnet brudd på sikkerhetsforskriftene om oppbevaring og tilsyn. Sikrede krevde imidlertid full erstatning. Han viste til at det var vanlig å oppbevare tingene sine i hattehyllen, og at det var urimelig å kreve at han skulle være våken hele natten for å passe på tingene sine. Nemnda kom til at sikrede var mer enn lite å legge til last for brudd på sikkerhetsforskriftene om at "gjenstander skal holdes øye med" og "smykker og klokke skal man ha på seg", samt at det ikke var grunnlag for å redusere avkortningen. Nemnda bemerket likevel at forskriften om at "gjenstander må være forsvarlig sikret mot tyveri", var for upresis og uklar til at foretaket kunne påberope seg den, jf. fal. § 2-2 bokstav d.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: ca. kr 56 000

---

### Saksfremstilling

Saken gjelder foretakets avkortning for brudd på sikkerhetsforskrifter, jf. fal. § 4-8.

Sikredes forsikring fastsetter følgende sikkerhetsforskrifter:

#### Tilsyn

Gjenstander skal holdes øye med og ikke gjenglemmes.

#### Tyverisikring

- Gjenstander må være forsvarlig sikret mot tyveri. Dører, vinduer og andre åpninger skal være lukket og låst. Nøkler skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende
- Verdigjenstander som ikke er i bruk skal oppbevares under lås. I kjøretøy/campingvogn skal de oppbevares i lukket hanskerom, i separat, låst bagasjerom eller tilsvarende låst rom uten innsynsmulighet. Eksempler på verdigjenstander er penger, smykker, klokke, elektronisk utstyr med tilbehør som datamaskin, mobiltelefon og kamera
- Penger, smykker og klokke skal man ha på seg eller låse inn i fastmontert safe/oppbevaringsboks i bygning [...]

Sikredes sekk ble stjålet på bussen fra Polen til Slovakia. Sikrede forklarte i skademeldingen at tyveriet fant sted mens han sov. Han hadde bl.a. en MacBook Pro og en diamantring i sekken.

Sikrede har videre på spørsmål fra foretaket forklart at sekken ble oppbevart i hyllen over hodet hans. Hyllene var "kabin aktig i busser men åpne". Sikrede sov av og på for å være forsiktig.

Foretaket avsto erstatning for PCen og ringen og viste til brudd på sikkerhetsforskriften om at smykker skal oppbevares "på seg eller låse inn i fastmontert safe/oppbevaringsboks" og

sikkerhetsforskriften om at verdigjenstander som ikke er i bruk skal "oppbevares under lås". Foretaket skrev at sikrede kunne hatt ringen på seg. Erstatningen ble avkortet med 100 %.

Sikrede klaget på foretakets vurdering og anførte at det var standard praksis for alle passasjerer at man oppbevarte bagasjen sin i bussens kabin. Dette var det eneste tilgjengelige sikre området i bussen, og han fulgte derfor de etablerte retningslinjene for oppbevaring av eiendelene sine. Det var unødvendig strengt å kreve at man skal ha smykker og verdifulle gjenstander på seg eller oppbevare dem i en fastmontert safe. Det var praktisk umulig å ha disse gjenstandene på seg til enhver tid under en langvarig reise. Det var derfor rimelig at sikrede oppbevarte gjenstandene i ryggsekken i det antatt sikre kabinområdet. Sikrede mente at det ikke ga mening å oppbevare slike gjenstander i en fastmontert safe i bussen. Sikrede bestred at han burde hatt ringen på seg. Verdifulle gjenstander burde holdes ute av syne for å minimere risikoen for tyveri.

Foretaket reduserte avkortningen for PCen til 25 %, slik at erstatningen ble kr 12 539. Foretaket fastholdt imidlertid avkortningen for ringen. Det ble vist til at sikrede burde hatt ringen på seg, og ikke lagt den i sekken uten tilsyn.

Sikrede klaget på ny og anførte at det var urealistisk å forvente at en reisende skulle ha på seg alle verdigjenstander til enhver tid, og spesielt på lange reiser der søvn var nødvendig. Sikrede hadde handlet i god tro, og avkortning var urimelig.

Klageservice fastholdt 3.6.24 foretakets tidligere vurdering og viste også til brudd på sikkerhetsforskriftene som anga at "[g]jenstander skal holdes øye med og ikke gjenglemmes" og "[g]jenstander må være forsvarlig sikret mot tyveri".

**Sikrede** krever full erstatning for ringen og PCen og bestrider at foretaket kan avkorte erstatningen etter fal. § 4-8. Det er standard praksis at passasjerer oppbevarer tingene sine i hyllen over sete. Han bestrider at han kunne ha oppbevart sekken ved bena sine, og det ville vært ukomfortabelt og lite hensiktsmessig for sidepassasjerer å ha sekken på fanget gjennom hele bussturen. Sikrede plasserte sekken på et sted hvor han kunne ha den innenfor synsvidde. Selv om han ikke så på sekken hele tiden, sjekket han den jevnlig og følte at han hadde kontroll. Tyveriet skjedde raskt og plutselig i løpet av en periode da hans oppmerksomhet var avledet. Man kan ikke se på tingene sine konstant gjennom en lang reise. Det er urimelig å kreve at han skal være våken hele natta for å passe på tingene sine. Det er normalt å sovne på en nattbuss.

Sikrede anfører at det er unødvendig strengt at man skal ha smykker på seg eller oppbevare dem i en fastmontert safe. Dette er ikke mulig under en langvarig reise. Sikrede viser også til at man burde holde verdifulle gjenstander ute av syne for å minimere risikoen for tyveri. Ringen var dessuten for stor til at han kunne ha den på fingeren sin. Han planla å få ringen justert. Sikrede mener derfor at det tryggeste var å oppbevare ringen i sekken.

**Forsikringsforetaket** anfører at det er grunnlag for avkortning pga. brudd på flere sikkerhetsforskrifter, jf. fal. § 4-8. Sikrede har brutt sikkerhetsforskriften om at "[g]jenstander skal holdes øye med [...]", sikkerhetsforskriften om at verdigjenstander som ikke er i bruk skal "oppbevares under lås", og sikkerhetsforskriften som angir at "[...] smykker [...] skal man ha på seg eller låse inn i fastmontert safe/oppbevaringsboks i bygning".

Sikrede er mer enn lite å legge til last for bruddet på sikkerhetsforskriftene. Sikrede kunne ha oppbevart sekken mellom bena eller på fanget. Dette ville ha begrenset sannsynligheten for tyveri. Sikrede kunne også ha låst sekken fast ved hengelås eller lignende ordning. For ringen, hadde sikrede også et enkelt handlingsalternativ ved å ta den på seg under reisen. Foretaket viser til at det er en betydelig risiko for tyveri av en sekk med verdisaker når sekken ligger i en hattehylle uten tilsyn. Risikoen øker også når det er en lengre bussreise utenlands på nattestid, hvor

flesteparten av passasjerene sover.

Erstatningen for ringen og PCen kan avkortes med henholdsvis 100 og 25 %. Avkortningspraksis er gjennomgående streng når det gjelder tyveri av verdigjenstander og smykker, og ligger som regel på 100 %, jf. eksempelvis AKN 2090, 2013-135 og 2019-497. I vurderingen av avkortningen av ringen er det også lagt vekt på at sikrede hadde et særlig enkelt handlingsalternativ ved å ha den på fingeren.

### **Finansklagenemnda Skades begrunnelse**

Spørsmålet er om foretaket kan avkorte erstatningen for ring og PC, jf. fal. § 4-8.

Sikredes forsikringsavtale har følgende sikkerhetsforskrifter:

Gjenstander skal holdes øye med og ikke gjenglemmes.

Gjenstander skal være forsvarlig sikret mot tyveri.

Verdigjenstander som ikke er i bruk skal oppbevares under lås. I kjøretøy/campingvogn skal de oppbevares i lukket hanskerom, i separat, låst bagasjerom eller tilsvarende låst rom uten innsynsmulighet. Eksempler på verdigjenstander er penger, smykker, klokker, elektronisk utstyr med tilbehør som datamaskin, mobiltelefon og kamera.

Penger, smykker og klokker skal man ha på seg eller låse inn i fastmontert safe/oppbevaringsboks i bygning.

Nemnda ser først på spørsmålet om avkortning i erstatning for PC.

Foretaket viser til brudd på sikkerhetsforskrift som angir at "[g]jenstander skal holdes øye med". Uttrykket "skal holdes øye med" tilsier at sikrede skal ha øyekontakt med gjenstanden. Ordlyden krever ikke kontinuerlig oppmerksomhet rettet mot gjenstanden, men tilstrekkelig oppmerksomhet til at man kan reagere om noen forsøker å ta den, jf. nemndas tolkning av den tilsvarende tidligere sikkerhetsforskriften om "tilsyn" i f.eks. FinKN 2013-166.

Etter det opplyste ble sekken stjålet fra hattehyllen på bussen mens sikrede sov. Man kan ikke "holde øye med" sine eiendeler når man sover. Sikkerhetsforskriften er derfor objektivt sett brutt, jf. fal. § 4-8 første punktum.

Foretaket har videre vist til sikkerhetsforskrift om at "[g]jenstander skal være forsvarlig sikret mot tyveri". Denne sikkerhetsforskriften sier imidlertid ikke hva sikrede skal gjøre for å sikre gjenstanden mot tyveri. Formuleringen "forsvarlig" stiller også et krav om aktsomhet som er i strid med skyldkravet "mer enn lite å laste" i fal. § 4-8 annet punktum. Nemnda mener derfor at denne sikkerhetsforskriften er for upresis og uklar til at foretaket kan påberope seg den, jf. fal. § 2-2 bokstav d.

Foretaket har også vist til sikkerhetsforskriften om at:

Verdigjenstander som ikke er i bruk skal oppbevares under lås. I kjøretøy/campingvogn skal de oppbevares i lukket hanskerom, i separat, låst bagasjerom eller tilsvarende låst rom uten innsynsmulighet. Eksempler på verdigjenstander er penger, smykker, klokker, elektronisk utstyr med tilbehør som datamaskin, mobiltelefon og kamera.

Denne forskriften gjelder bl.a. "datamaskin", og innebærer en plikt til å oppbevare PCen "under lås" når den ikke er i bruk. Denne sikkerhetsforskriften passer ikke godt når man er på reise i offentlig transport uten mulighet til å låse inn pc-en noe sted. Den forutsetter i realiteten at man reiser med en koffert e.l. som er låsbar. En sekk er vanskelig å låse, men kan som foretaket anfører muligens låses med en hengelås. Nemnda tar ikke stilling til anvendeligheten av denne forskriften siden sikrede uansett har brutt "holde øye med" forskriften.

Nemnda legger også til grunn at det er årsakssammenheng mellom tyveriet av PCen og bruddet på sikkerhetsforskriften, jf. fal. § 4-8 annet punktum.

Spørsmålet er så om sikrede er mer enn lite å legge til last for bruddet, jf. fal. § 4-8 annet punktum. Det dreier seg om brudd på en skriftlig handlenorm i en kontrakt sikrede har inngått, og normen har som formål å unngå risiko for skade. Utgangspunktet er at et slikt brudd må regnes som uaktsomt. Samtidig er sikrede beskyttet mot mer unnskyldelige forsømmelser, jf. Bull/Wilhelmsen, Forsikringsrett 2024 s. 405.

Tyveriet skjedde på nattbussen fra Polen til Slovakia. Risikoen for tyveri fra offentlig transportmiddel er stor og alminnelig kjent. Risikoen økte fordi sikrede sovnet og ikke hadde mulighet til å avverge tyveriet. Den høye risikoen for tyveri taler for at sikrede er mer enn lite å legge til last. Tyveriet gjaldt videre en MacBook, som er en lett omsettelig gjenstand med stor tyveririsiko. Gjenstandens høye verdi burde gi ekstra oppfordring til å "å holde øye" med den. Sikrede hadde også et enkelt handlingsalternativ ved at han kunne oppbevart sekken på fanget eller ved beina. Sikrede har ikke bestridt dette.

Sikrede anfører at det er vanlig praksis at man oppbevarer bagen sin i en hattehylle på bussen. Dette forutsetter likevel at man kan holde øye med gjenstandene. Hvis man skal sove, må man plassere bagasje på annen måte. Nemnda kan ikke se at bruddet er unnskyldelig, og sikrede er følgelig mer enn lite å laste.

Avkortning kan da finne sted under hensyn til arten av den aktuelle sikkerhetsforskrift, skyldgraden, skadeforløpet og forholdene ellers, jf. fal. § 4-8 tredje punktum. Nemndspraksis er gjennomgående streng ved tyveri av elektroniske gjenstander som er lett omsettelige med stor tyveririsiko, jf. eksempelvis FinKN 2023-47 og 2011-088. Nemnda har i flere saker godtatt avkortning på 100 % ved brudd på sikkerhetsforskrifter for oppbevaring av elektroniske gjenstander. Foretaket har kun avkortet erstatningen med 25 % og dermed tatt hensyn til at de fleste oppbevarer sekken sin i hattehyllen, og at sikrede sovnet på en nattbuss. Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for å redusere avkortningen ytterligere.

Nemnda ser deretter på spørsmålet om avkortning i erstatning for ring.

Sikrede har brutt plikten til å holde øye med ringen, jf. ovenfor.

Videre angir sikkerhetsforskriften at man skal ha smykker "på seg". Ordlyden "ha på seg" tilsier at en ring skal bæres på fingeren. Sikrede oppbevarte ringen i en sekk i hattehyllen. Også denne forskriften er objektivt sett brutt.

Nemnda legger også til grunn at det er årsakssammenheng mellom tyveriet av ringen og bruddet på sikkerhetsforskriften, jf. fal. § 4-8 annet punktum.

Sikrede anfører at risikoen for tyveri reduseres når verdifulle gjenstander er ute av syne. Nemnda er ikke enig i dette i situasjonen her. Man vil normalt merke det om noen prøver å ta en ring av fingeren, selv om man sover. Dette vil også skape mer oppmerksomhet enn om man tar en sekk på en bagasjehylle. Nemnda kan ikke se at sikrede har sannsynliggjort at ringen ville ha blitt stjålet selv om han hadde fulgt sikkerhetsforskriften. Vilåret om årsakssammenheng er derfor oppfylt.

Spørsmålet er så om sikrede er mer enn lite å legge til last for bruddet, jf. fal. § 4-8 annet punktum. Nemnda viser til vurderingen av risikoen knyttet til PCen. De samme forhold gjelder her, jf. også FinKN 2019-497. Ifølge skademeldingen var ringen også verdt kr 50 000. Ringens høye verdi tilsa at sikrede hadde en ekstra oppfordring til å passe på den og følge sikkerhetsforskriften. Nemnda mener sikrede er mer enn lite å legge til last.

Avkortning kan da finne sted under hensyn til arten av den aktuelle sikkerhetsforskrift, skyldgraden, skadeforløpet og forholdene ellers, jf. forsikringsavtaleloven § 4-8 tredje punktum. Avkortningspraksis ved tyveri av smykker er gjennomgående streng og har i mange saker ligget på 100 % fordi det er enkelt å bære smykker på seg, jf. eksempelvis FinKN 2019-497. Nemnda mener derfor at en avkortning på 100 % må aksepteres.

Avgjørelsen er enstemmig.

#### **Finansklagenemnda Skades konklusjon**

Foretaket gis medhold.

*Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).*